

Jurist in oorlogsgebied

Roel Geeraedts, journalist

Schadevergoeding voor een ezelskar, meewerken aan modernisering van het Iraakse rechtssysteem en onderhandelen over een huurprijs van anderhalf miljoen euro voor een stuk woestijn. Een interview met overste ter zee, Peter van der Kruit, juridisch adviseur van de Nederlandse militairen in Irak, die ons helaas geen kijkje kon geven achter de schermen van het schietincident.

‘Ik ben meer militair dan jurist’, zegt de 53-jarige Van der Kruit. Met zijn getekende gelaat, door de vele jaren op zee, zie je dat hij geen gewone jurist is. Hij werkt in Irak als LEGAD (Legal Advisor) van de 1200 man sterke Nederlandse S-FIR-macht.

‘Mijn belangrijkste taak is het bewaken van het mandaat dat wij van de politiek hebben gekregen. We vallen onder Brits commando en krijgen opdrachten van ze. Ik zie toe dat die niet in strijd zijn met ons mandaat’. De Nederlanders verschaffen veiligheid in de Zuid-Iraakse provincie Al Muthana, een gebied even groot als Nederland.

‘Met 1200 militairen gebeurt er natuurlijk altijd wat’, aldus Van der Kruit. Hij vertelt over een aanrijding tussen een voertuig van de mariniers met een ezelskar. ‘Die kar was de broodwinning van die Irakees. De as van de kar brak bij de botsing en moest worden gelast’. Het resultaat: een schadevergoeding van 10 dollar. ‘Ik heb er een bonnetje van. Die man kwam bij ons aan de poort en we zijn een claimprocedure gestart. We hebben die tien dollar uitbetaald en de Irakees heeft een vrijwaringsverklaring ondertekend’.

Ondanks de armoede in Irak vertelt Van der Kruit dat de meeste Irakezen geen slaatje slaan uit de Nederlandse aanwezigheid. ‘We handelen alles netjes af, zoals het hoort. In tegenstelling tot de Amerikanen die bij een ongeluk meteen alles afkopen. Als wij een verkeersongeval veroorzaken, dan pleegt de Marechaussee een onderzoek, zoals dat

ook in Nederland gebeurt.’ Het aantal claims valt mee; tot nu toe niet meer dan tien. Wel is contact leggen lastig. ‘Ze geven een adres op, maar dat is lastig te traceren en een burgerlijke stand heb je hier niet. Uiteindelijk melden ze zich binnen een paar weken weer aan onze poort en dan handelen we het af.’

Over het schietincident met de sergeant-majoor die drie weken geleden een Irakees doodschoot wil Van der Kruit weinig kwijt. De commandant van de mariniers heeft contact met de familie. Over een mogelijke schadevergoeding is weinig bekend.

GEEN TIJDSCHRIJVEN

Van der Kruit heeft één grote zaak in behandeling. Camp Smitty, waar de meeste Nederlanders zijn gelegerd. Het ligt een kilometer van de doorgaande weg af, een flink stuk buiten het dorp As-Samawah. Het is een desolaat stukje woestijn. Toch eist een Irakees anderhalf miljoen euro huur. ‘Dat is een gelukszoeker. We hebben die man gevraagd aan te tonen dat dit stuk woestijn van hem is. We onderhandelen passief: als die Irakees met iets komt, dan kijken we ernaar. Verder houden we

contact met lokale stamhoofden en autoriteiten. Uiteindelijk vragen we hen wat een redelijk prijs is.’ Ter vergelijking: voor een ander Nederlandse kamp in Al Khidr betalen de mariniers 7.500 euro huur.

Van der Kruit werkt ook mee aan de modernisering van het Iraakse rechtssysteem. ‘Het is een keurig systeem, op sommige straffen na: voor diefstal hakken ze een hand of voet af’. Verder zitten veroordeelden in Irak hun hele straf uit, zonder strafvermindering. ‘Ik assisteer de nieuwe rechters van de twee rechtbanken in Al Muthana. De oude rechters zaten vaak bij de Ba’ath-partij van Saddam Hoessein en hebben soms letterlijk bloed aan hun handen. De afgelopen 30 jaar hadden verdachten amper rechten, nu houden de rechters rekening met hun omstandigheden.’

Van der Kruit geniet van de afwisseling van zijn werk. ‘Een baan bij PriceWaterhouseCoopers kan ook leuk zijn maar dit lijkt me toch leuker. Je houdt je niet bezig met tijdschrijven en beleeft verschillende aspecten van het recht. En dat allemaal op één dag.’ ●